



UNGA ÖRNAR

BARNMANIFEST 2022-2025



OM UNGA ÖRNARS BARNMANIFEST



UNGA ÖRNAR



Unga Örnar tycker att alla barn har rätt till en jämlik barndom och att de som bestämmer i Sverige ska följa barnkonventionen. Alla barn och unga ska ges samma möjligheter oavsett vilka de är eller varifrån de kommer. I Unga Örnars barnmanifest presenterar vi förslag inom sju olika områden som vi anser kommer göra samhället bättre och mer jämlikt för barn i Sverige och i världen. Unga Örnar vill att alla barn och unga ska fortsätta få växa upp i fredens och solidaritetens tecken – inte i militarismens.



JÄMLIKA EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

“Barn har rätt till social trygghet samt till statligt stöd, ifall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser.”

Barnkonventionen artikel 26.

Alltför många barn lever i fattigdom. Enligt Rädda barnens rapport från 2021 lever cirka 196 000 barn i fattigdom – 9,2 % av Sveriges barn. Att leva i ekonomisk utsatthet påverkar barns levnadsvillkor och utveckling negativt, med ökad risk för exempelvis fysisk och psykisk ohälsa, kriminalitet och utsatthet för brott, låga studieresultat och otryggt boende. De får även svårare att tillgodogöra sig sina demokratiska och sociala rättigheter senare i livet. Vi måste motverka barnfattigdomen och dess konsekvenser.

Samhällets skyddsnät ska inte svika barn och deras utveckling. Det förutsätter en aktiv arbetsmarknadspolitik som skapar trygga jobb för både unga och deras vårdnadshavare. Det krävs också en ekonomisk politik som via skatter, höjda barn- och bostadsbidrag och bättre socialförsäkringar kan bidra till att skapa mer jämlika ekonomiska villkor för barnfamiljer.

Barn ska inte växa upp i ett samhälle som präglas av ekonomiska eller sociala skillnader. Klyftorna som finns mellan rika och fattiga i Sverige växer snabbast av alla länder i OECD. Klassamhället är ett stort hinder för att alla barn ska nå sin fulla potential. Inget barn ska växa upp med känslan att de inte har möjligheten att lyckas.

Unga Örnar vill därför att:

- Klassamhället ska avskaffas.
- Barn- och bostadsbidrag stärks samt att barndelen i försörjningsstödet motsvarar höjningen av bostads- eller barnbidraget.
- Fram till målet om gratis kollektiv trafik för alla införs, ska gratis kollektivtrafik för barn införas.



EN JÄMLIK SKOLA

**“Varje barn har rätt till utbildning.
Grundskolan ska vara gratis.”**

Barnkonventionen artikel 28.

Unga Örnar ser att skolorna inte har förutsättningar för att erbjuda en likvärdig skola för alla barn i Sverige. Kvaliteten på svensk skolundervisning skiljer sig åt från kommun till kommun och från skola till skola. Det är oacceptabelt.

Alla elever ska få tillräckligt stöd av sina lärare och därför krävs det att lärarnas kompetens stärks kontinuerligt. Lärarna bör inte åläggas att utföra arbetsuppgifter som ligger utanför undervisningen eller som har mer begränsat pedagogiskt värde, exempelvis rastvaktande eller frånvarorapportering. Vi behöver mindre klasser och mer resurser till skolan. Det behövs också fler vuxna i skolan, både behöriga lärare och elevhälsopersonal. Långsiktigt vill Unga Örnar se fler lärarassistenter som stöttar i undervisningen

Skolans kompensatoriska uppdrag innebär att den måste verka för att jämna ut elevernas ojämlika förutsättningar så att alla ska kunna klara av skolan. Skolan är mer än en kunskapsfabrik, den ska också fostra barn och unga till demokratiska medborgare. Alla barn ska ges möjligheten att klara av sin skolgång, oavsett förutsättningar. Det är skolans uppgift att individuellt anpassa skolgången med exempelvis hjälpmedel, resurslärare och tid för återhämtning för att varje elev ska lyckas.

Många barn far illa på grund av diskriminering och trakasserier. Skolpersonalen måste ha tillräcklig kompetens för att kunna förebygga och hantera dessa problem.

Den svenska marknadsskolan resulterar i betygsinflation, olika kvalitet på skolgång och pengar som försvinner ur skolsystemet och landar i aktieägarnas fickor. Unga Örnar vill att vinstdrivna förskolor, skolor och fritidshem ska avskaffas.

Det fria skolvalet skapar ojämlikhet. Barn med rika föräldrar hamnar i vissa skolor, och barn med fattiga föräldrar hamnar i andra skolor. Skolvalet missgynnar elever med föräldrar som inte har kunskap om systemet eller av annan anledning inte kan sätta barnen i ”rätt” kö i tid.

Barns skolgång ska aldrig avgöras av vårdnadshavarnas ekonomi, bostadsort eller sysselsättning. Skolans likvärdighet måste säkras.

Unga Örnar vill därför att:

- Alla barn ska ges möjligheten att klara av skolan.
- Det ska finnas mer personella resurser, mindre klasser och mer ekonomiska resurser.
- Skolpersonalens kompetens om diskrimineringsgrunderna ökas.
- Alla förskolor, skolor och fritidshem ska vara avgiftsfria.
- Vinstdrivande skolor ska förbjudas.
- Friskolor ska ta lika ansvar som den kommunala.
- Skolinspektionen besiktigar alla skolor så att verksamheten sköts.
- Det fria skolvalet avskaffas för att vi ska nå målet om en jämlik skola.

EN JÄMLIK TILLGÅNG TILL FRITID

“Varje barn har rätt till lek, vila och fritid.”

Barnkonventionen artikel 31.

Alla barn har rätt till lek och fritid. Men i verkligheten råder stora skillnader – exempelvis i tillgång till idrottsaktiviteter och andra föreningsaktiviteter. Ofta beror det på faktorer som familjens klass och att fritidsaktiviteter är för dyra för många barnfamiljer. Samtliga kommuner bör kunna erbjuda ett stort utbud av fritidsaktiviteter som är kostnadsfria och tillgängliga. Många kommuner behöver en rejäl satsning på fritidsverksamhet med ökade bidrag till föreningslivet. Ändå ser vi idag att motsatsen sker: i kommunerna minskar bidragen, ibland tas de bort helt.

Barn och ungas behov av en meningsfull fritid tar inte uppehåll bara för att skolan gör det. Det behöver finnas ett stort utbud av fritidsaktiviteter även under skolloven för att tillgodose barns rätt att ha kul. Varje kommun behöver avsätta ekonomiska medel för fritidsaktiviteter under läsårets alla lov. I samarbete med det lokala föreningslivet bör varje kommun anordna aktiviteter, med tillhörande transport för dem som har lång resväg. Aktiviteterna ska vara tillgängliga för alla och vara utan krav på förkunskap.

Ett hinder för många barnfamiljer är att aktiviteter och eventuellt tillhörande utrustning är förenat med en alltför stor kostnad. Kommunerna behöver jobba för att alla barn ska kunna delta på fritidsaktiviteter, oberoende av familjens ekonomiska situation. Därför vill vi att ett aktivitetsbibliotek med utrustning till låns ska finnas i varje kommun. Barn och unga ska kunna låna utrustningen för att prova på nya sporter eller fritidsaktiviteter.

Unga Örnar vill att många olika typer av fritidsintressen ska möjliggöras, exempelvis musik, dans, konst, teater, sport, brädspele med mera.

Unga Örnar ser hur jämförelsevis låga statliga bidrag som delas ut till barn- och ungdomsorganisationerna är. Under 2020 delade MUCF ut 212 miljoner kronor till barn- och ungdomsorganisationer i Sverige. Det går att jämföra med de 1,8 miljarder som Riksidrottsförbundet delar ut till idrottsföreningar, eller Kulturrådets sammanlagda bidrag som uppgår till 2,5 miljarder kronor om året.

Alla barn har rätt att ha kul, men trots detta finns stora skillnader i hur barn och ungas fritid ser ut.

Unga Örnar vill därför att:

- Samhället möjliggör att det året runt finns ett stort utbud av avgiftsfria aktiviteter och öppna fritidsverksamheter tillgängliga för alla barn i Sverige.
- Alla kommuner ska ha ett eget aktivitetsbibliotek där barn och unga kostnadsfritt kan låna utrustning.
- Föreningsbidraget från MUCF ökas.



ETT JÄMLIKT OCH TRYGGT BOENDE

“Varje barn har rätt till skälig levnadsstandard, en bostad, kläder, mat och rent vatten”

Barnkonventionen artikel 27.

Bostadsbrist, trångboddhet och hemlöshet är tre stora samhällsproblem som påverkar barn och unga i alltför hög utsträckning. För att nå målet om en jämlik barndom är det viktigt att barn och ungas boende är tryggt och funktionellt. Bostadsbristen är akut på många håll i landet vilket leder till ökad trångboddhet och osäkra boendeformer via andrahands- och tredjehandsuthyrningar. Att bo många tillsammans på en liten yta minskar levnadsstandarden och kan resultera i sämre psykisk och fysisk hälsa. Vi anser att boendet är en av de viktigaste trygghetsfaktorerna i ett barns liv. Ett barn ska kunna bo med de bekvämligheter som krävs för att ha ett välfungerande liv. Under sin uppväxt ska alla barn ha ett stabilt boende med en egen säng att sova i och möjligheten att äta sig mätt varje dag. I de fall staten tar över ansvaret för barns boende måste de nödvändigaste bekvämligheterna tillhandahållas.

Barn är beroende av vuxnas omsorg, men trots det händer det att barn blir vräkt från sina hem. Det ska inte få hända. Det är upp till varje kommun att förhindra att barnfamiljer vräks. Kombinationen av höga hyror och låga löner är en av anledningarna till att barnfamiljer och unga blir hemlösa. Vi anser att alla boenden bör ha rimliga hyror för att alla ska ha råd med ett hem. Bostadspolitiken måste behovsanpassas och kunna skapa förutsättningar för unga att flytta hemifrån och för barnfamiljer att kunna byta till en större lägenhet utan en chockhöjning av hyran. Vi behöver fler hyresbostäder till rimliga hyror, bostadsbidraget behöver ökas och planeringen av bostäder och bostadsområden ska vara inkluderande.

Unga Örnar tycker att det är viktigt med en stor variation av boendeformer och att bostäder ska byggas efter behov. Barn och unga ska inte behöva stå i bostadskö i flera år för att kunna studera på annan ort. När det är dags att flytta hemifrån ska ungdomar inte heller hindras på grund av bostadsbristen.

Unga Örnar vill därför att:

- Inget barn får vräkas från sitt hem.
- Alla barn och unga har rätt till ett tryggt och funktionellt boende.
- Det ska finnas en stor variation av trygga boendeformer.
- Inga marknadshyror införs.



EN HUMAN OCH JÄMLIK ASYLPOLITIK

“Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.”

Barnkonventionen artikel 10.

Runt om i världen är barn på flykt. Många far illa, även bland dem som kommer till eller är i Sverige. Förutsättningarna för ett bra liv ska inte bero på geografisk härkomst. Ett barn som söker skydd i Sverige ska ha tillgång till utbildning och sjukvård på samma sätt som svenska medborgare har.

När barn söker asyl i Sverige ska ärendet prioriteras och hanteras skyndsamt, barnet ska få löpande information om processen på ett begripligt sätt. Det är en stor påfrestning för barn att vara på flykt. För att minska de risker en flykt innebär ska barn kunna ansöka om asyl från tredje land. Alla barn som söker asyl i Sverige ska prioriteras och långa handläggningstider undvikas.

I utvecklandet av en långsiktig, hållbar, rättssäker och ansvarsfull asylpolitik inom EU och i Sverige bör särskild hänsyn tas till barns utsatta situation. Barnkonventionen behöver stärkas som lag och barnets bästa ska alltid beaktas. Idag är det alltför många barn som utvisas emot deras bästa. Sverige ska vara ett tryggt land för barn att leva ut sina liv.

Alla barn har rätt att vara med sin familj. Att vara fränskild sin familj kan för barn innebära ett stort trauma. Det är därför viktigt att återföreningsprocessen hanteras skyndsamt för att minska risken för psykisk ohälsa hos det drabbade barnet. Barn ska kunna ansöka om uppehållstillstånd på grund av anknytning till någon i Sverige.

Unga Örnar vill därför att:

- Barn snabbt ska återförenas med sin familj om den splittrats.
- Barn som söker skydd i Sverige ska ha tillgång till skola och sjukvård på samma sätt som svenska medborgare.
- Regeringen uppmuntrar och stödjer organisationer i att nå ut till nyanlända barn.
- Permanent uppehållstillstånd ska vara huvudregel i flyktingpolitiken.



JÄMLIKA STÖDÅTGÄRDER MOT PSYKISK OHÄLSA OCH SJUKDOM

“Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.”

Barnkonventionen artikel 19.

Barn och unga är en utsatt grupp i samhället. Allt för många barn och unga drabbas av psykisk ohälsa och det är dags att beslutsfattare tar problemet på allvar.

Psykisk ohälsa slår särskilt hårt mot utsatta barn som ibland saknar skyddsnät. Elevhälsan behöver stärkas och barns möjligheter till hjälp genom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) måste utökas.

Privatiseringar och nedläggningar av BUP-mottagningar behöver upphöra och i stället bör andelen mottagningar utökas. Skolan behöver erbjuda en garanti om psykologisk närvaro i skolan genom elevhälsoteam som kan föra samtal med barn som behöver det samt hänvisa dem till rätt vårdinstans.

Skolan har en viktig roll i arbetet mot den skenande psykiska ohälsan. Elevhälsan och barn- och ungdomspsykiatri behöver tillräckliga resurser för att kunna ge stöd till alla barn och unga som behöver det. Samhället måste acceptera att det ofta krävs långa stödåtgärder snarare än snabba lösningar. Det finns många förklaringar till att barn och unga mår dåligt idag, men oavsett anledning ska stödet finnas nära tillhands och ges omgående när det behövs.

Parallellt med stödåtgärderna behöver förebyggande arbete bedrivas med målet att inget barn någonsin ska behöva lida av psykisk ohälsa och sjukdom. Undervisningen bör ske på ett sätt som främjar en stark självkänsla hos varje elev.

Sociala medier har blivit en naturlig del av våra liv, men många barn och unga påverkas negativt av sociala medier. Skolan behöver få i uppgift att utrusta barn och unga i hur man kan hantera klimatet på sociala medier vad gäller gilla-markeringar, näthat, mobbing och att känna igen retuscherade och tillrättalagda bilder.

Unga Örnar vill därför att:

- De långa köerna till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) måste bli kortare.
- Skolan ska öka barn och ungas förståelse kring kränkningar, mobbing och trakasserier på sociala medier.
- Skolan ska arbeta för att stärka barn och ungas självkänsla och arbetet mot mobbing och diskriminering ska stärkas.
- Socialtjänsten, regionerna och skolan ska samverka i uppsökande verksamhet för att förebygga psykisk ohälsa, psykisk sjukdom och självmord.
- Alla barn ska skyddas mot övergrepp, kränkningar och våld.
- Regeringen ska öronmärka pengar till regionerna för arbete med psykisk ohälsa och sjukdom.



ETT JÄMLIKT INFLYTANDE

”Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad”

Barnkonventionen artikel 12.

Barn och ungas åsikter blir ofta bortglömda eller förbisedda när vuxna tar beslut. För att samhället ska utvecklas på bästa sätt behöver det ta hänsyn till barn och ungas åsikter.

Vi vill att Sverige skriver under det tredje tilläggsprotokollet om barns klagorätt för att barn ska kunna driva processer gentemot FN:s barnrättskommitté när deras rättigheter har kränkts. Det viktigaste för att förändra tillvaron för Sveriges barn och unga är att skapa en nationell handlingsplan för en jämlik barndom.

Även utanför skolan behöver barn och unga bli lyssnade på. Därför anser vi att varje kommun ska ha ett ungdomsråd bestående av barn och unga i åldern 13–17 år som kommunfullmäktige och kommunledning ska konsultera vid alla större beslut som påverkar barn. Att ge barn och unga inflytande kräver engagemang från vuxenvärlden. Varje kommun behöver därför ha ett barnombud med uppdrag att säkerställa barns inflytande i kommunen. Ett barnombud kan även organisera ungdomsrådet och skolornas elevråd med uppgift att utbilda och stötta. Barnombudet kan vara barn och ungas länk till beslutsfattarna och dessutom säkerställa att barn och ungas delaktighet ökar.

För att skapa ett hållbart intresse för demokrati måste barn och unga redan under skoltiden uppleva att deras åsikter är viktiga och att de har möjlighet att påverka. En elev som känner sig delaktig trivs mycket bättre. Eleverna är närmast verksamheten och är därför en målgrupp som är viktig att lyssna på. Elevrådet ska ha inflytande i alla skolfrågor, inte bara vad gäller den faktiska undervisningen. Alla frågor som rör elever ska diskuteras mellan elevråd och skolledning. Elevrådet bör ha en representant i skolledningen.

Unga Örnar vill därför att:

- Elevrepresentanter rådfrågas i kommunala, regionala och nationella processer som påverkar deras utbildning och skolor.
- Sverige värnar om barns rätt till oberoende klagomålsmekanismer på institutionell nivå
- Rösträttsåldern sänks till 16 år i lokala och regionala val.
- Alla skolor ska ha ett välfungerande elevråd med reellt inflytande.
- Sverige ska ratificera det tredje fakultativa protokollet om barns rätt att klaga.

